
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2011:6

Undervisning för barn upp till arton år

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2011:92 om undervisning för barn upp till arton år. I motionen föreslås kyrkomötet uppdra åt kyrkostyrelsen att i samband med planerad satsning på undervisning i kristen tro särskilt fokusera på undervisning för barn upp till arton år.

Utskottet är positivt till den av kyrkostyrelsen föreslagna satsningen på undervisning i kristen tro för alla åldrar, men ser barn och unga som nyckelgrupper i Svenska kyrkan, och föreslår att det ska tilläggas att särskilt fokus ska vara på undervisning för barn upp till arton år.

Utskottet föreslår att motionen bifalls. Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2011:92.

Motionens förslag

Motion 2011:92 av Britt Louise Agrell, Undervisning för barn upp till arton år

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i samband med planerad satsning på undervisning i kristen tro särskilt fokusera på undervisning för barn upp till arton år.

Bakgrund

FN:s deklaration om barnets rättigheter slår fast att barnet har vissa oförytterliga politiska, medborgerliga, sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. Här ingår också barnets rätt till andlig utveckling. För Svenska kyrkan är det självklart att bidra till att barnets rättigheter tillgodoses, skyddas och främjas, också rätten till andlig utveckling.

Tanken på barnets rätt till andlig utveckling låter sig väl förenas med kyrkoordningens skrivningar om barn. Barnkonventionen konstaterar att alla barn har rätt till andlig utveckling. Kyrkoordningen konstaterar att Svenska kyrkan är en folkkyrka med uppdrag att förmedla evangelium i ord och handling. Den slår också fast att barn och unga har en särställning i kristen tro och att de därför särskilt behöver uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. Tillsammans uttrycker dessa två skrivningar att barn och unga – inte vissa, utan alla – har en privilegierad position i kyrkans uppdrag att förmedla den kristna tron.

Kyrkostyrelsen skriver i skrivelse KsSkr 2011:1:

För att kristen tro ska bli känd, förstådd och viktig i människors liv i vår tid behövs fokuserat och gemensamt arbete kring undervisning och mission i hela kyrkan. Sedan tidigare arbetar kyrkostyrelsen med

flera kyrkomötesuppdrag direkt relaterade till detta, till exempel Öka kunskapen om kristen tro (KmSkr 2010:10), Kristen tro i en ny situation (KmSkr 2009:17) Kyrkans undervisning (KmSkr 2008:21), Kommunikation kring dopet och medlemskapet (KmSkr 2009:14).

Det är kyrkostyrelsens bestämda uppfattning att Svenska kyrkan måste göra strategiska satsningar för framtiden. Kyrkostyrelsen avser att inför 2012 års kyrkomöte ta fram förslag till konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar vilken exempelvis kan inkludera metodutveckling, praxisnära forskning och riktade satsningar. Strategin ska vara förankrad i vår kyrkas identitet och relatera till de kunskaper vi har om medlemmarnas relation till sin kyrka. Strategin kommer även att omfatta medel för insatser i stift och församling. Kostnaderna för att genomföra strategierna efter 2012 tillkommer utöver föreslagen kostnadsram och är tänkt att finansieras genom omprioriteringar i verksamheten med eget kapital.

Programmet Barn och unga 0-18 år

I kyrkans församlingar pågår ett stort arbete med barn och unga. År 2010 döptes 62 000 barn, tusentals barn och föräldrar samlades i öppen förskola och 35 000 ungdomar konfirmerades. Kyrkokansliet stöder detta arbete på olika sätt.

Programmet *Barn och unga 0–18 år* har pågått sedan 2009 och har resulterat i bland annat:

- ♦ *Lärardagarna* som fortbildar lärarna inom alla kyrkliga utbildningar och har temat barn och unga. Pågår 2010–2012.
- ♦ Två nationella pilotutbildningar 2010 och 2011 inom ramen för arbetet med barn, unga och konfirmander i behov av särskilt stöd. Pilotutbildningarna syftar till att öka kompetensen hos de ledare som möter barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Skriften *Tålmod, tydlighet och struktur* kan laddas ner från Verbum förlags hemsida
- ♦ *Barnet i teologin och teologin i barnet*. 2009 samlades ett antal teologer för att arbeta med barnet i teologin och teologin i barnet. Med den gemensamma utgångspunkten i barnet växte en metod fram, och materialet kan användas för dem som vill arbeta med tematiken i sin församling, i en arbetsgrupp med anställda eller ideella. Materialet finns att ladda ner från intranätet.
- ♦ *I väntan på dop*. Ett projekt som handlar om att nå unga som antecknats i Svenska kyrkans register i väntan på dop. Uppdraget kommer från kyrkomötet.
- ♦ *Barnkonsekvensanalys* är ett kyrkomötesuppdrag som handlar om ett arbetsätt som gör det möjligt att göra en barnkonsekvensanalys inför alla beslut.
- ♦ Forskningsenheten vid kyrkokansliet har i sitt arbete bland annat publicerat fyra skrifter:

Barnen i Svenska kyrkan, Verbum

I begynnelsen var barnet (finns att ladda ner från intranätet)

Och han tog dem i famnen (finns att ladda ner från intranätet)

Omvänd dig och bli som ett barn och lägg bort det barnsliga (finns att ladda ner från intranätet)

Dokumentet Möte med barnet 0–6 år

Inom ramen för programmet *Barn och unga 0–18 år* framställs nu ett dokument som heter *Möte med barnet 0–6 år* och som är tänkt att användas av Svenska kyrkans församlingar, stift och de kyrkliga utbildningarna, samt i kontakt med externa parter som organisationer och myndigheter.

Dokumentet ska fungera utifrån tre dimensioner:

- *Identitetsmarkerande* för myndigheter och samverkanspartners. Svenska kyrkan redovisar hur vi förhåller oss till barnet och dess rättigheter, samt vår förståelse och uppfattning kring det som rör lärande. Pastoral och teologiska motiv för mötet med barnet 0–6 år ges.
- *Riktningsgivande* för församlingens möten med barnet 0–6 år, stiftens främjandeinsatser, samt ett underlag för kursplaner på de kyrkliga utbildningarna.
- *Kommunicerande* om vad föräldrar och barnet kan förvänta sig av mötet med Svenska kyrkan. Dokumentet ska bidra till att stärka och utveckla relationen mellan barnet/föräldrar och kyrkan när det gäller tillhörighet, den demokratiska dimensionen som rör medinflytande samt öka förtroendet för Svenska kyrkan som öppen folkkyrka.

Barn och unga – Ärkebiskopens möte 2012

Programmet avslutas i november 2012 med mötet *Barn och unga – Ärkebiskopens möte 2012*. Mötet hålls i Uppsala den 16–17 november 2012 och vänder sig till medarbetare i församlingar, förtroendevalda och till allmänheten. Ett tema kommer att vara barnets rätt till andlig utveckling (FN:s barnkonvention), ett annat barn i utsatta situationer. Att barns och ungas röster hörs i mötet kommer att vara viktigt. Vid mötet ska det föreligga teologiska, diakonala, pedagogiska och kommunikativa utgångspunkter för det fortsatta arbetet med barn och unga.

Samarbete kyrka–skola

Sveriges Kristna Råd (SKR) inrättade 2007 ett ekumeniskt program för att möta skolan. Svenska kyrkan har valt att arbeta tillsammans med SKR inom detta område, då det på många orter finns ett samlat ekumeniskt arbete tillsammans med skolan.

Det övergripande målet för SKR:s program är att samordna och utveckla det gemensamma arbetet med skolan, att ansvara för ekumeniska mötesplatser, erbjuda utbildning och nätverk för kyrkornas skolarbete, att bevaka utbildningsområdet samt ansvara för dialog med Utbildningsdepartementet, Skolinspektionen, Skolverket och myndigheten för specialpedagogik i skolpolitiska frågor och i frågor som rör relationen till skolan. Därtill arbetar programrådet aktivt med opinionsbildning när det gäller skolan och utvecklar dialogen och samarbetet med företrädare för andra religioner och organisationer med intresse för skolan och skolpolitiska frågor, både nationellt och internationellt.

Två material med namnet *Den blomstertid nu kommer* har arbetats fram som redskap för kyrkans arbete i skolan.

Utskottets överväganden

Undervisning för barn upp till arton år

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2011:92.

Utskottet konstaterar att dagens barn och unga har mindre kunskap om kristen tro än vad äldre generationer har, samtidigt som det i dagens samhälle blivit allt viktigare att ha kunskap om den tro och religion som man själv bekänner sig till.

Utskottet vill lyfta fram konfirmandtiden som ett viktigt tillfälle att öka ungdomarnas kunskap om kristen tro och tillsammans med dem reflektera över livsfrågor. Utskottet konstaterar att ett omfattande och värdefullt konfirmandarbete görs i Svenska kyrkan.

Utskottet noterar med tillfredsställelse skrivningen i KsSkr 2011:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2012–2014*: ”Kyrkostyrelsen avser att inför 2012 års kyrkomöte ta fram förslag till konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar”.

Utskottet vill dock att kyrkostyrelsen förtydligar uppdraget så att strategin särskilt ska fokusera på undervisning för barn upp till arton år, utan att för den skull utesluta andra åldrar. Ett effektivt arbete med att undervisa barn måste vara dubbelriktat, så att man når barnen genom föräldrarna och föräldrarna genom barnen. Särskilt fokus på strategin bör därför vara barn och unga, oavsett om dessa nås direkt eller via föräldrar eller andra vuxna i barnens närhet.

Denna inriktning stöds av aktuell forskning som visar att kontakter med kyrkan i unga år spelar stor roll för vilken relation man får till kyrkan som vuxen. Den som är konfirmerad döper exempelvis i större utsträckning sina barn. Inriktningen stöds också av kyrkoordningen som skriver att barn och unga har en särställning i kristen tro.

Utskottet menar att det är viktigt att Svenska kyrkan som helhet reflekterar exempelvis över vilket tilltal man använder till barn och unga, och vilka möjligheter att lära sig mer om kristen tro och diskutera trosrelaterade frågor som ryms i verksamhet riktad till barn och unga. Här är utskottet medvetet om den utveckling som skett under senare år, men tror att det fortfarande finns utvecklingspotential.

Utskottet är alltså positivt till att kyrkostyrelsen tar fram en konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar, men ser barn och unga som nyckelgrupper i Svenska kyrkan, och föreslår att det ska tilläggas att särskilt fokus ska vara på undervisning för barn upp till arton år.

Uppsala den 29 september 2011

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Camilla Sundén, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Kjerstin Sörngård Thulin, Helena Nordvall, Christer Björk, Kerstin Bodell, Elisabeth Rydström, Kekke Paulsson, Kerstin Rossipal, Anna Ekström, Stig Domargård, Ann-Ida Fehn och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi yrkar avslag på motion 2011:92, Undervisning för barn upp till arton år.

Vi delar utskottets positiva syn på den föreslagna satsningen på undervisning i kristen tro för alla åldrar. Vi menar emellertid att uppdraget inte ska snävas in till att särskilt fokusera på undervisning av barn upp till 18 år. Den styrning som ett

bejakande av ovan nämnda motion skulle innebära anser vi skulle utgöra onödig detaljstyrning och begränsa möjligheten till ett helhetstänkande vad gäller kyrkans undervisning i alla åldrar.

KI 2011:6

Ann-Sofie Nelstrand, Birgitta Lindén, Christina Meltin Westerlund, Erik Jonsson, Bengt A Gustavsson